

توضیحاتی درباره حساب‌های جعلی؛ ۳۶ میلیون حساب بانکی مشکل‌دار مسدود شد

مدیر کل مقررات و مجوز بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی - درباره جزئیات حساب‌های بانکی و موضوع حساب‌های جعلی توضیحاتی ارائه کرد.

همشهری آنلاین: مدیر کل مقررات و مجوز بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی - درباره جزئیات حساب‌های بانکی و موضوع حساب‌های جعلی توضیحاتی ارائه کرد.

ایسنا به نقل از بانک مرکزی نوشت: عبدالمهدی ارجمند نژاد، مدیر کل مقررات و مجوز بانکی و مبارزه با پولشویی بانک مرکزی، به سولات طرح شده در این خصوص پاسخ داد.

اخیرا مصاحبه هایی از سوی برخی اشخاص در رسانه‌های جمعی بازتاب یافته است که در آنها به وجود 38 میلیون حساب بانکی بدون شماره ملی در کشور اشاره و در برخی موارد حتی ادعا شده است از این حساب‌ها برای مقاصد پولشویی استفاده می‌شود. آیا شما این آمار و ارقام را تأیید می‌کنید؟

این موضوع در دو بخش قابل بررسی است؛ اول تعداد حساب‌های فاقد شماره ملی و بخش دوم این ادعا که از این حساب‌ها برای مقاصد پولشویی استفاده می‌شود.

پیش از ارائه پاسخ صحیح و دقیق به هرکدام از این دو بخش، لازم است به چند نکته اشاره شود؛ اول اینکه اشخاص، به دو گروه اشخاص حقیقی و اشخاص حقوقی تقسیم می‌شوند. اشخاص حقیقی ایرانی باید دارای شماره ملی باشند که این شماره، یا بر روی کارت ملی آنها درج شده است یا در مورد متولدین سالهای اخیر، در شناسنامه. برابر قانون، ارائه خدمات بانکی به اشخاص حقیقی ایرانی مستلزم احراز هویت وی توسط بانک یا موسسه اعتباری و از جمله درج شماره ملی شخص در سوابق مربوط است. گروه دوم، یعنی اشخاص حقوقی ایرانی نیز باید هر یک دارای شناسه ملی اختصاصی باشند که به موجب آیین نامه‌های متعدد هیات وزیران، ارائه آنها به بانک/موسسه اعتباری برای دریافت خدمات بانکی ضروری است. چنانچه شخص، از اتباع بیگانه باشد اعم از شخص حقیقی یا حقوقی باید برای دریافت خدمات بانکی، شماره فراگیر اتباع خارجی را به بانک/موسسه اعتباری ارائه کند. اجازه بدهید که با ذکر این مقدمه، هر دو بخش سوال شما را پاسخ دهم.

برابر آخرین آمار اخذ شده از بانک‌ها و موسسات اعتباری در پایان تیر ماه سال جاری، کل حساب‌های بانکی بالغ بر 410 میلیون و 661 هزار و 216 حساب است که این تعداد شامل حساب‌های متعلق به اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی و خارجی است. از این تعداد، 372 میلیون و 102 هزار و 60 حساب دارای شماره ملی یا شناسه ملی و یا شماره فراگیر اتباع خارجی هستند.

بنابراین، تعداد حساب‌های بانکی فاقد شماره ملی، شناسه ملی یا شماره فراگیر اتباع خارجی 38 میلیون و 559 هزار و 156 حساب است که از این تعداد، صرفا 2 میلیون و 442 هزار و 171 حساب فاقد شماره؛ فعال هستند و بانک مرکزی در حال پیگیری مراتب برای مسدود کردن این حساب‌ها است و 36 میلیون و 116 هزار و 985 حساب هم اگرچه فاقد شماره هستند لیکن مسدود شده‌اند تا در اولین مراجعه مشتریان به بانک‌ها و موسسات اعتباری، شماره یا شناسه آنها اخذ و در سوابق درج شود.

در این رابطه، اشاره به این نکته نیز ضروری است که تعداد کل حساب‌های اشخاص حقیقی ایرانی 400 میلیون و 101 هزار و 48 حساب است و از این تعداد 366 میلیون و 394 هزار و 458 حساب دارای شماره ملی و تعداد 33 میلیون و 706 هزار و 590 حساب فاقد شماره ملی است. از این تعداد 33 میلیون و 219 هزار و 853 حساب مسدود شده است تا دارندگان آنها در اولین فرصت، اطلاعات لازم را برای تکمیل پرونده‌های خود در بانک یا موسسه اعتباری تکمیل کنند و صرفا تعداد 486 هزار و 737 حساب فاقد شماره ملی متعلق به اشخاص حقیقی در کلیه بانک‌ها و موسسات اعتباری وجود دارد که فعال است.

به عبارت دیگر، از مجموع 410 میلیون و 661 هزار و 216 حساب بانکی در کشور، تنها 486 هزار و 737 حساب یعنی حدود 0.12 درصد (12 مورد در هر 10.000 حساب بانکی) متعلق به اشخاص حقیقی ایرانی در کشور دارای فعالیت است که فاقد شماره ملی است. البته با توجه به پیگیری‌های بانک مرکزی، این حساب‌ها به سرعت در حال کاهش هستند و امیدواریم در آینده نزدیک، این تعداد به صفر برسد.

در خصوص بخش دوم سوال که به اظهارات غیر مسئولانه برخی افراد اشاره کردید مبنی بر اینکه از حساب‌های فاقد شماره یا شناسه ملی برای اهداف و یا مقاصد پولشویی استفاده می‌شود، ذکر این نکته ضروری است که نداشتن شماره یا شناسه ملی نباید به معنای انجام عملیات پولشویی از طریق آن حساب‌ها تلقی شود. این نتیجه گیری، بسیار اشتباه است و علاوه بر اینکه موجب تشویش اذهان عمومی می‌شود، می‌تواند تبعات منفی برای کشور و اقتصاد آن در پی داشته باشد. پولشویی ممکن است حتی از طریق حساب‌هایی که دارای شماره یا شناسه ملی هستند نیز انجام شود؛ بنابر این، درخواست بنده از برخی اشخاصی که دارای اطلاعات کافی و دقیق نیستند این است از این گونه اظهار نظرهای جنجالی که ممکن است به اعتماد مردم به نظام بانکی کشور آسیب بزند، پرهیز کنند.

چرا برخی حساب‌ها فاقد شماره یا شناسه ملی هستند؟ اساسا چرا باید حساب‌های بانکی در کشور وجود داشته باشد که فاقد شماره یا شناسه ملی باشند؟

این امر، علل مختلف و متعددی دارد. به عنوان مثال، برخی بانک‌ها و موسسات اعتباری مجاز که در راستای ساماندهی موسسات غیر مجاز، اقدام به جمع آوری آنها کرده‌اند، حساب‌های فاقد شماره یا شناسه ملی آنها را نیز به ارث برده‌اند که در بسیاری از موارد، دارندگان حساب‌های فاقد شماره هنوز برای تکمیل اطلاعات پرونده‌های خود به موسسات ادغام کننده رجوع نکرده‌اند. حدود نیمی از حساب‌های متعلق به اشخاص حقیقی ایرانی که فاقد شماره ملی هستند یعنی بیش از 200 هزار حساب، در همین گروه قرار دارند.

علت مهم دیگر این است که بسیاری از این حساب‌ها، راکد و غیر فعال هستند و دارندگان آنها مدت‌ها است که به آن رجوع نکرده‌اند و گرنه بانک‌ها و موسسات موظفند در اولین مراجعه شخص به بانک، اطلاعات حساب شخص را بر اساس مقررات ابلاغی از سوی بانک مرکزی تکمیل کنند. به عنوان مثال، برخی اشخاص دارای حساب‌های متعددی هستند که قبل از الزام به اخذ شماره یا شناسه ملی در کشور افتتاح کرده‌اند ولی شخص یا اشخاص مذکور طی این مدت به بانک مراجعه نکرده است تا اطلاعات خود را کامل کند و با دیگر حساب‌های خود کار می‌کند. این حساب‌ها که از یک سو فاقد شماره یا شناسه ملی هستند و از سوی دیگر، دارای فعالیت نیستند هم در آماری که ارائه می‌شود، احصا می‌شود؛ لیکن مهم آن است که این حساب‌ها فعال نباشند و بانک‌ها و موسسات اعتباری، نقص مدارک و اطلاعات مشتریان را در اولین مراجعه آنها درخواست نمایند و ارائه خدمات بانکی را منوط به اخذ این اطلاعات از مشتریان بنمایند. دلیل دیگر، مربوط به اشخاصی است که سال‌ها است در کشور حضور ندارند. همچنین، برخی از این حساب‌ها ممکن است مربوط به اشخاصی باشند که فوت کرده‌اند لیکن وراثت شخص، مراجعه‌ای به بانک نداشته‌اند.

بانک مرکزی تا کنون چه اقداماتی را در زمینه الزام شبکه بانکی کشور به اخذ شماره و شناسه ملی از مشتریان انجام داده است؟

در این رابطه، بانک مرکزی هم در زمینه سیاستگذاری یا همان تهیه مقررات مبارزه با پولشویی اقدامات زیادی را انجام داده است و هم در زمینه ابلاغ و اجرای این مقررات و انجام بازرسی‌های متعدد و گسترده در این زمینه. بخشنامه‌های متعددی خطاب به شبکه بانکی کشور صادر شده است که همگی بر لزوم احراز هویت دقیق مشتریان تاکید دارند. همچنین در دوره‌های آموزشی تربیت مدرس مبارزه با پولشویی که برای آموزش مدرسان مبارزه با پولشویی بانک‌ها و موسسات اعتباری در بانک مرکزی برگزار شده است و تاکنون نزدیک به 360 مدرس آموزش داده شده تا به ترویج این مقوله در شبکه بانکی گمارده شوند؛ علاوه بر تبیین اهمیت موضوع احراز هویت مشتریان، بر لزوم رعایت دقیق مقررات مربوط توسط کارکنان بانک‌ها تاکید مضاعف شده و می‌شود. همچنین اسناد، مقالات و کتب مختلفی که در بانک مرکزی ترجمه یا تالیف شده است، برای شبکه بانکی کشور ارسال می‌شود تا عموم کارکنان شبکه بانکی کشور از مطالب آن استفاده کنند. این مطالب در پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی نیز قرار دارد تا عموم شهروندان نیز بتوانند از مطالب آنها بهره گیرند.